Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Si perit sine culpa Socij pecunia, perit ei, qui eam contulit. paragr. 2.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

Visual Library

pendit, rectè dicit, te (qui centum aureos confers, eoſdem finita Societate integros recuperaturus) &, me (qui confero operam, ut decem, omnino deperdendam) æquales partes conferre, atque adeo, finita Societate, juſtè poſſe inter nos æqualiter dividi lucrum, vel ad ratam in aliis caſibus, ubi ide[m] vir prudens, his omnibus perpenſis, judicabit, vel te, vel me minus contuliſſe

5. Dixi autem (præſcindendo ab alio pacto) nam licitum eſt, contrahere Societatem cum pacto, ut pecunia quam confers, ſit communis cum Socio, qui operam ſolam ponit. In qua conventione, finita Societate, dimidia pars dictę pecuniæ tibi dabitur, dimidia Socio; & quia ſub hoc pacto pecunia, dum viget Societas, eſſet in dominio utriuſque, quia, ex conventione, facta eſt pro eo tempore communis, ideò, & lucrum, *a* quod enaſcetur ex pecunia, utriuſque erit utrique diſtribuendum, & (ſi illa peribit, utrique æqualiter perire debebit. Hoc autem Beneficium, quod facis Socio, co[m]municando illi hoc pacto tuam pecuniam, debere compenſari aliquo modo à Socio, manifeſtum eſt, & ſanè compenſaretur, ſi opera ejus eſſet magni momenti ad lucrum conſequendum, tua autem pecunia eſſet modica, vel quid ſimile.

a Nav. l. c. nu. 254. aliiq.

6. Inquires. Quando celebratur contractus Societatis ſine expreſſione prædicti pacti, intelligiturne factus cum conventione faciendi communem pecuniam cum Socio, necne?

7. Reſpondeo, Aſſerendo prius duo principia. Primum. *b Quando contractus quilibet celebratur, cenſetur celebrari juxta conſuetudinem loci, in quo fit*, cujus Ratio eſt, quia, in his communibus contractibus, quilibet implicitè intendit facere, quod alii communiter faciunt. Secundum. *c Contractus in dubio cenſetur celebrari cum æqualitate utriuſq; contrahentis*, nam ſecùs præſumeretur delictum in contrahente, quod nunquam præſumi debere, niſi clarè de illo conſtet, omnia jura clamant.

b Quod habetur l. prius §. Si placuit ff. De aqua. pluvia arcenda L. Quod ſi nolit §. Qui aſſiduam ff. De edilitio edicto.

8. Ex his Reſpondeo ad quæſtionem propoſitam. Si in loco, ubi celebratur contractus, adſit conſuetudo, ut per illum contractum fiat communis pecunia cum Socio, vel non fiat, juxta illam eſt judicandus celebratus fuiſſe, ſi aliud expreſsè conventum nequaquam ſit; Patet id ex primo principio, & docet Silveſt. *d* aliique. Quod ſi non adſit ejuſmodi conſuetudo, præſumitur, pecunia non eſſe communicata, ſed remanere ſub dominio conferentis. Patet id ex principio ſecundo, ſecùs enim præſumeretur delictum inæqualitatis committi, ſupponimus enim non compenſari aliundè, ſi enim appareret in contractu ejuſmodi compenſatio, jam adeſſet expreſſa conventio, & non eſſemus in dubio.

c Vide Nallum V. Actus nu. L. Leſſana in Conſulto 49. n. 3.

d Silv. V. Sir. 9. circa med. d. 436. conclus. 2.

§. II.

Si perit ſine culpa Socii pecunia, perit ei, qui eam contulit.

1. MEritò. Præſcindendo ab aliquo peculiari pacto, vel conſuetudine Religionis. Ratio eſt, quia ſicuti tota Domino remanet, ſi remanet: ut paragraph. præced. diximus, ita, ſi ſine culpa Socii perit, tota eidem pereat neceſſe eſt. Id, quod verum eſt, non ſolùm, ſi pereat poſt inceptam negotiationem, verùm etiam, ſi pereat antequam negotiatio, ſeu opera Socii incipiat, ſed poſt contractum Societatis initum, quia etiam tum, illa pecunia, ut ex prædictis conſtat, eſt ejus, qui illam contulit, atque adeo illi perit. Ita Toletus, *e* aliique. Dixi (ſi ſine culpa Socii pereat) ſi enim illa adſit, ſocium culpantem fieri reum reſtitutionis, dicetur infra latè.

2. Dices pro Mol. *f* & Leſſio *g* contrarium ſentientibus. Si unus Socius negotiationis cauſa conferret centum aureos, & alter alios centum, ex quibus ducentis centum ponerentur in una Navi, & in alia Navi alii centum, quarum deindè Navium una dumtaxat ſubmergeretur; ſanè ex centum ſalvis, dimidia pars, id eſt, quinquaginta, eſſent unius ſocii, & quinquaginta, id eſt, alia dimidia pars, eſſet alterius; Ergo pari modo in caſu noſtro; ſi perit pecunia, quamvis antequam incipiat negotiatio, dimidium pecuniæ uni, dimidium alteri perire debebit, ſicuti periit in præcedenti caſu.

e Tolet. l. c. 42. Lopez. l. 1. de contract. c. 64. Silv. V. Societas Primo §. Navis ſumma 17. n. 15.

f Mol. d. 436. conclus. 1.

g Leſſ. l. 2. c. 25. dub. 2. n. 11.

3. Reſpondeo. Nego paritatem, diſparitas enim eſt valdè manifeſta; ſi quidem, in caſu Navium, illa ducenta propter communicationem talis Societatis, erant utriuſque ſocii, & quando in unam Navim invecta fuerunt centum, non fuerunt invecta illa centum unius ſocii, ſed utriuſque ergo, & utriuſque eſſe debent illa centum, quæ periere.

re. Non ſic in caſu noſtro, ubi illa pecunia collata tota eſt unius ſocii, ante ceptam negotiationem, ut ſupponimus, & dictum toties eſt, ergo tota ipſi uni pereat, neceſſe eſt.

4. Signatè autem nu. 1. additum eſt (niſi peculiare pactum intercedat) poſſunt enim ſocii inter ſe convenire, ut damnum pecuniæ inter ſe ſit commune, ita, ut ſi pecunia pereat, utrique pereat, id eſt, dimidia pars conferenti illam, & dimidia alteri ſocio. Ita Navarrus, *a* aſſerens hanc doctrinam eſſe communem. Et quidem hoc pactum illicitum non eſt, quia conjungi ſolet cum illo alio pacto, quod explicuimus § præced. n. 1. hoc eſt, ut, ſi pecunia remaneat integra, dividatur cum ſocio, quod eſſe licitum, ibidem dixi, nam, poſitis conjunctim his duobus pactis, eſt æquale periculum, ut ſocius acquirat dimidium, vel, ut illud amittat, & ſolvere de ſuo debeat.

a Nav. l. c. n. 155.

5. Quod ſi par periculum non adeſt, vel velis paciſci, ſalvam pecuniam totam tibi fore dandam, amiſſam verò non tibi fore totam amiſſam, ſed ſocio, illicitum clarè id pactum erit, niſi fortè aliundè tantum onus, quod imponis ſocio, compenſes, ut ibidem dixi. Et cum hac compenſatione ſolum approbat id in Jure *b* Pontifex.

b Cap. 1. De commodato & Cap. 2. de Depoſito.

§. III.

An ſit modus, quo licitè periculum capitalis, immò, & lucri, totum rejiciatur in Socium.

Ubi

De Societate cum tribus Contractibus.

1. EX vi ſolius contractus Societatis non licere, totum periculum in Socium rejicere, nimis clarè patet ex dictis; id *c* enim repugnat naturæ contractus Societatis, ut vidimus.

c S. Th. 2. 2. q. 78. a. 2. ad 1. Val. loc. ſup. citat. & paſſim.

2. Verum Ingenioſi Theologi fortè ab ipſis Mercatoribus, quorum res intereſt, admoniti, invenerunt modum rejiciendi totum periculum in unum ex ſociis ſine injuſtitia. Si nimirum celebrentur tres contractus. Primus ſit Societatis, ex cujus vi periculum ſtabit ſolùm ex parte unius ſocii. Secundus ſit contractus Aſſecurationis, quo ille Socius, qui operam ſuam promittit, aſſecuret alteri Socio conferenti pecuniam, quæ eſt capitale, ſeu, quæ dicitur Sors principalis, aſſecuret, inquam, illam, & pro hac Aſſecuratione aliquod moderatum pretium, & proportionatum accipiat à Socio conferente prædictum capitale. Tertius ſit alius contractus ſimilis Aſſecurationi, quo videlicet idem Socius, qui operam ſuam promittit, aſſecuret alteri Socio, qui pecuniam contulit, lucrum aliquod certum, quod prudenter credetur, acquirendum eſſe ex tali negotiatione, & item pro hac ſecunda aſſecuratione aliquid proportionatum accipiat à Socio.

3. His tribus contractibus poſitis (qui poſſunt fieri, vel ſeparatim, vel ſimul) Socius conferens pecuniam erit ſecurus de ſua ſorte, & de lucro: Alius autem erit ſecurus de pretio, quod accipit propter aſſecurationem, quam facit, ſed ſubit periculum ſolvendi ſortem, & lucrum ſi fortè hæc pereant. Recole ea, quæ dixi cum de Cambiis, *d* ubi eoſdem tres contractus explicuimus, & addidimus, poſſe etiam ad majorem ſecuritatem accipi pignus, &c.

d Sup Tr. 3 de Camb. c. 5. §. 7.

4. Hic modus licet ab *e* Azor, aliiſque damnetur, tanquam uſurarius, approbatur tamen ab *f* aliis, qui addunt, *g* illum non eſſe contra motum Sixti V. qui incipit. *Deteſtabilis Avaritia*, condemnantis, ut uſurarias, Societates, in quibus ſalvum expoſcitur capitale, condemnavit enim dumtaxat, quando non intercurrunt prædictæ aſſecurationes.

e *Azor 3. p. li. 9. de Societ. c. 1. q. 6. Sotus de Iuſt. l. 6 q. 6. a. 2.*

5. Meritò autem juvat me ſequi hanc poſteriorem ſententiam, nam ſicuti hi tres contractus poſſunt cum tribus diſtinctis perſonis celebrari, quia honeſti ſunt, & juſti, ut etiam ipſe idem *h* Azor negare non potuit ibidem, ita poterunt cum eadem, quandoquidem identitas perſonæ ſubſtantiam contractus non deſtruit.

f *Val. T. 3. in 2. 2. d. 5 q. 24. p. 2. Leſſ. l. 2. c. 25. dub. 3. Rodriq. in ſumma p. 1 c. 46. Delugo d. 30 de Iuſt. à n. 40. vocans hanc ſent. ſatis communem, aliiq. multi ſup. cit.*

6. Objicies cum Soto, aliiſque, qui noſtræ ſententiæ ſunt contrarii; Is, qui per quoſcunque contractus pecuniam ſuam ita tradit, ut periculum ipſius in alterum transferat, non cenſetur illam dare in Societatem, ſed dare mutuam, ergo non poteſt licitè ex illa acquirere lucrum; ex mero enim mutuo uſura eſt, lucrum exigere. Antecedens probatur, Primò, quia is amittit tunc dominium illius pecuniæ, & transfert in alium. Secundò, quia poteſt tunc ſocius illa pecunia uti ad quoſcunque uſus voluerit, quod eſt

g *Delugo l. c. n. 37.*

h *Azor l. c. c. 4. q. 4.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN